

a cau d'ull

Flaçà i l'agonia de Tolstoi

Text i fotos > **QUIM CURBET**, fotògraf i escriptor

On el Ter s'adona que el seu exigu cabal ja està a punt de posar els peus a l'Empordà i els trens decideixen travessar-lo per enfilar definitivament cap al nord, s'estenen les cases multiformes, les estretes deveses i les extenuades feixes de Flaçà. El terme queda acotat contra el riu per la presència dels seus turons de la serra de Vall-lloreda i per la blavosa cadència de les Gavarnes, d'on baixen sinuoses rieres que inunden els camps i els carrers del poble els dies de pluja inclement.

El modest campanar parroquial de Sant Cebrià intenta competir sense gaire èxit contra la desafiant presència de la molsuda església de Sant Joan de Mollet. El temple de Flaçà, d'inspiració barroca, podria rebre alguna mena d'ajuda dels cloquers d'espadanya de Sant Fermí o de l'ermita de l'Esperança, però ells ja tenen prou feina a defensar-se dels elements que els envolten i els encalçen.

Els merlets de la torre de Can Vinyals amb prou feines es deixen veure entre els arbres, pel camí de Sant

Llorenç de les Arenes, i els automòbils circulen de puntetes per la passera de Sobrànigues. L'escola de Les Moreres, que va ser projectada per l'arquitecte racionalista Emili Blanch Roig i va ser inaugurada el 1934, acull encara els escolars del poble i rodalia. Cada dia lectiu, els pares i les mares esperen pacientment la sortida dels nens i els acompanyen en el difícil trajecte de travessar les vies que parteixen el poble en dues parts.

Perquè Flaçà, que és un poble modest, és conegut sobretot per l'estació

>> *El campanar de l'església de Sant Cebrià entre els arbres de la riera de Can Vinyals.*

>> Casa pairal de Can Vinyals.

de la Bolla, a la qual ateny tothom que necessita consol ferroviari a la comarca del Baix Empordà des del 20 de gener de 1878. L'edifici, per si mateix, no és gran cosa. És un garbuix d'estructures que sembla que s'aguantin gràcies a una profusió de cables i de columnes metàl·liques, sota les quals passen els combois regionals i de mitjana distància, pintats i repintats pels grafiters. Mentre la gent espera a les andanes, hi sobrevo-

la un esperit estrany: a vegades sembla que no siguis a Flaçà, sinó a Astapovo, la remota estació ferroviària on va agnitzar Lev Nikolàievitx Tolstoi.

No cal gaire esforç per imaginar-se què hauria passat si aquí hagués decidit passar les seves darreres hores Josep Pla. De fet, l'estació de Flaçà pertany més a l'imaginari de l'escriptor de Llofriu que Astapovo al de Tolstoi, perquè el novel·lista rus hi va anar a parar per casuali-

tat. A l'estació d'Astapovo, fa més de cent anys que el rellotge està aturat en homenatge a Tolstoi a les sis i cinc minuts, l'hora de la seva mort. A Flaçà, les hores van avançant al pas que li convé a la companyia que gestiona els ferrocarrils, i ningú ha pensat mai a posar una placa, al costat de la de l'Institut Geogràfic, on digui que aquí una vegada Josep Pla, baixant del tren gros, va sentir que el país feia olor de primavera.

>> Interior de l'estació.

>> Andanes de l'estació.

>> Pas a nivell de Flaçà.

>> Ermita de l'Esperança.

>> Sortida dels nens de l'escola.